

10.04.2024

Hyvinkään kaupunki
PL 86
05801 Hyvinkää

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto Mustanmännistön ja Ahdenkallion alueen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

HEL 2024-003990 T 10 03 01

Alueellinen vastuumuseo tarkastelee kaavahanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt antaa seuraavan lausunnon.

Mustanmännistön ja Ahdenkallion alue rajautuu pohjoisessa Palokankaankatuun ja Hämeenkatuun, etelässä Suokatuun, länsisuunnassa Munckinkatuun ja itäsuunnassa Kirkkotien ja Hausjärvenkadun väliin. Alueen kiinteistöjen lukumäärä on 546, joista suurin osa on omakotitaloja, mutta alueella on myös rivitaloja, kerrostaloja ja liikekiinteistöjä.

Aloite kaavamuutokselle on tullut Hyvinkään kaupungilta. Nykyiset asemakaavat ovat olleet voimassa yli 25–96 vuotta, ja ovat esimerkiksi kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta vanhentuneita. Asemakaavamuutoksen tavoitteena on tutkia suunnittelualueella voimassa olevien asemakaavojen ajantasaisuutta. Samalla arvioidaan täydennysrakentamisen mahdollisuutta ja sen vaikutuksia alueella. Lisäksi arvioidaan rakentamisen ohjaamisen tarve rakennus- ja kulttuurihistoriallisten arvojen näkökulmasta sekä korjaus- että täydennysrakentamisessa.

Suunnittelualueen rakennuskanta on peräisin pääosin 1930–1970-luvuilta. Alue on rakentunut pääosin jälleenrakennuskauden aikana, ja täydentyminen on jatkunut aina tähän päivään asti. Alueelle on rakentunut eri vuosikymmenten aikana alueen kulttuuriympäristön kannalta tärkeää historiallista kerroksellisuutta.

Alueen historiaa:

Hyvinkään Ahdenkallion kartanon mailla laadittiin asemakaava vuokratonteiksi Villatehtaan itäpuolelle arkkitehtien Gösta Cajanus ja Bernt Aminoff toimesta vuonna 1921. Asemakaavassa määriteltiin Mustan-

10.04.2024

männistön kadun linjaus sekä suunniteltiin alueen kadut suoraviivaisiksi ja talot keskenään samanlaisiksi. 1930-luvulla alueelle rakennettiin ensimmäiset puolitoistakerroksiset omakotitalot, ja 1940-luvulla sekä erityisesti 1950-luvulla alueen rakentaminen pääsi vauhtiin. Vanhimmat rakennukset sijaitsevat Mustamännistönkadun varrella, Santasillankadun rakennuskanta koostuu pääosin 1940- ja 1950-lukujen rakennuksista. Rautatieläisten tyyppitalojen rakentuminen vaikutti myös alueen kehittymiseen. Tämä kaikki yhdessä muodostaa kuvan Hyvinkään kaupungin kehityksestä kartanon vaikutuspiirissä, joka on edelleen nähtävissä kaupungin yleisilmeessä. Suunnittelualueelle rakennettiin 1960-luvulta lähtien rivitaloja ja pienkerrostaloja, jotka loivat uusia historiallisia kerrostumia alueelle.

Mustamännistö -Ahdenkallio kulttuuriympäristö:

Mustamännistön – Ahdenkallion pientaloalue on edustava jälleenrakennuskauden pientaloalue. Alueen katujen suoraviivaisuus ja päärakennusten sijoittuminen katulinjojen mukaisesti ovat alueen keskeisiä ominaispiirteitä. Talojen yhtenäiset mittasuhteet sekä tilavat ja vehreät piha-alueet luovat yhtenäisen ja viihtyisän asuinalueen. Kohde on erinomainen esimerkki jälleenrakennuskauden omakotitaloalueen rakentumisesta kaavallisesti yhdenmukaisesti, mutta rakennustyyppejä variaatioiden. Alueelle rakennettujen asuintalojen ja talousrakennusten suunnitelmien takana on sodanjälkeisiä toimijoita kuten VR, Maatalousseurojen keskusliitto, Asutushallitus ja Osuustukkukauppa. Rakennusperinnön ja vehreyden huomioon ottaminen ja vaaliminen on tärkeää kaavaratkaisussa.

Suunnittelualan osa, Mustamännistönkadun pientaloalue, on arvioitu maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi Uudenmaanliiton tekemässä selvityksessä, Missä maat on mainiommat. Mustamännistö on Hyvinkään keskustaajaman hoitosuunnitelman aluekohde.

Suojelutarpeen määrittelyä varten on tehty inventointi, joka on osa asemakaavan lähtötietoja. Inventoinnin antama tietopohja tukee alueen kulttuurihistoriallisten, kaupunkikuvallisten ja maisemallisten arvojen turvaamista asemakaavan suojelumerkinnöin ja -määräyksin.

Rakennusten suunnittelijoita on selvitetty inventoinnissa, ilmeisesti suuri osa heistä on rakennusmestareita. Rakennusmestari, arkkitehti Heikki Siikonen suunnitteli alueelle yhden ja kahden perheen taloja, pienkerrostaloja ja ulkorakennuksia. Selim Holmarin suunnittelemissa rakennuksissa 1940–1959 välisenä aikana on runsaslukuisesti, 60 kappaletta. Muita suunnittelijoita olivat Reino Helin, Seppo Heikkinen, Arvi Rostila, Jussi Yli-Kovero, Aarne Nurmi ja N.E. Järvinen. Myös Rautatieläisten tyyppitaloja on alueella. Suunnittelualueella on myös Maatalousseuro-

10.04.2024

jen keskusliiton, Asutushallituksen ja yksi Osuustukkukaupan tarpeisiin tuotettujen tyyppipiirustusten mukaan rakennettuja asuin- ja ulko- / talousrakennuksia. Alueella on myös 1950-luvun Puutalo Oy:n tyyppitaloja. 1960-luvun alussa alueelle suunniteltiin yksikerroksisia rakennuksia noin 20 kappaletta. Niiden suunnittelemisessa selvästi huomioitiin ympäristöön aiemmin pystytetyt rakennukset. Suunnittelualueen koillis-kulmassa sijaitsee 1970-luvun alussa, Jarl Malmbergin suunnitteleminen tyyppitalojen kokonaisuus Hausjärvenkadun varrella. Rakennukset ovat poikkeuksellisesti 1-kerroksisia ja niitä yhdistää katon muoto, joka on erittäin loiva harjakatto. Pihapiirit ovat yhtenäiset, ja suunnitteluratkaisu luo kokonaisuuden, jossa jokaisella talolla on samankaltainen etupiha, joka on erottamaton osa kadunvarren maisemaa.

Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo pitää hyvänä sitä, että inventoinnissa on arvioitu yksittäisten rakennusten lisäksi myös kulttuuriympäristön kokonaisuuksia. Lähtötiedoissa todetaan, että inventoinnin yhteydessä voi löytyä ja tarkentua uusia kulttuuriympäristöalueita. Näitä kokonaisuuksia, joita ei ole huomioitu Hyvinkään keskustaaajaman kulttuuriympäristön hoitosuunnitelmassa tai maakunnallisessa arvioinnissa ovat esimerkiksi rautatieläisille suunniteltujen tyyppitalojen sekä 1970-luvun alussa valmistunut tyyppitalorivi Hausjärvenkadulla.

Mustamännistön ja Ahdenkallion alueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kohteita. Suunnittelualueella sijaitsee melko tiiviisti rakennettu omakotitaloalue, jonka keskiosa on vielä rakentamatonta. Keskiosassa sijaitsee ojitettu ja metsitetty vanha kosteikkoalue. Alue ei ole potentiaalinen arkeologiselle kohteelle. Museo ei edellytä arkeologisia lisäselvityksiä kaavan yhteydessä.

Alueellinen vastuumuseo osallistuu suojelumääräysten laadintaan ja mahdollisten täydennysrakentamiskohteiden arviointiin.

Lisätiedot

Sari Saresto, kulttuuriympäristöpäällikkö, puhelin: 09 310 36483
sari.saresto(a)hel.fi

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

4 (4)

10.04.2024

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.